

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๒

บทบรรณาธิการ

คำถาม สามีทำสัญญาค้ำประกันจะต้องได้รับความยินยอมจากภริยาหรือไม่ และการที่ภริยาให้ความยินยอมจะถือเป็นการให้สัตยาบันอันจะถือเป็นหนี้ที่สามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกันหรือไม่

ลูกหนี้ทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้ เป็นการแปลงหนี้ใหม่ มีผลให้หนี้เดิมระงับสิ้นไปหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๒๐/๒๕๖๑

จำเลยที่ ๑ ทำสัญญากู้เงินและสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี ส. ทำสัญญาค้ำประกันและสัญญาจำนองเพื่อเป็นประกันหนี้ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งจำเลยที่ ๒ (ภริยา) ส. ทำหนังสือให้ความยินยอมทำนิติกรรมทุกประเภท การให้ความยินยอมดังกล่าวเป็นผลให้จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้อันคู่สมรสได้ก่อขึ้นเกี่ยวกับการจัดการสินสมรสหรือไม่

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๐ ที่บัญญัติว่าหนี้ที่สามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้นให้รวมถึงหนี้ที่สามีหรือภริยาก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรสดังต่อไปนี้...(๔) หนี้ที่สามีหรือภริยาก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยาบัน การให้ความยินยอมของคู่สมรสในการทำนิติกรรมเกี่ยวกับการจัดการสินสมรสอยู่ในบังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๔๗๖ ที่กำหนดให้เฉพาะการจัดการสินสมรสที่มีความสำคัญตามมาตรา ๑๔๗๖ (๑) ถึง (๔) ต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสอีกฝ่าย สำหรับการทำนิติกรรมในส่วนที่ ส. ทำสัญญาจำนองต้องได้รับความยินยอมจากจำเลยที่ ๒ ตามมาตรา ๑๔๗๖ (๑) แต่การที่ ส. ทำสัญญาค้ำประกัน จำเลยที่ ๑ หาได้อยู่ในบังคับมาตรา ๑๔๗๖ หรือเป็นการจัดการสินสมรสโดยตรงไม่ กรณีจะเป็นหนี้ร่วมต่อเมื่อจำเลยที่ ๒ คู่สมรสได้ให้สัตยาบันตามมาตรา ๑๔๙๐ (๔) ซึ่งการที่จำเลยที่ ๒ คู่สมรสให้ความยินยอมในการทำนิติกรรม ตามหนังสือให้ความยินยอมเป็นการให้สัตยาบันของคู่สมรสตามมาตรา ๑๔๙๐ (๔) หรือไม่นั้น ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า ในส่วนที่ ส. สัญญาค้ำประกันจำเลยที่ ๑ ไม่ใช่นิติกรรมที่จำต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรส เมื่อจำเลยที่ ๒ ให้ความยินยอมไว้เป็นการทั่วไปจึงเป็นการแสดงเจตนารับรู้และไม่คัดค้านที่ ส. สามีไปทำนิติกรรม หาใช่เป็นการให้สัตยาบันตามนัยของ

บทบัญญัติมาตรา ๑๔๙๐ (๔) ไม่ เนื่องจากไม่มีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แต่อย่างใดว่า
จำเลยที่ ๒ รับรองการที่ ส. ก่อหนี้ขึ้นแล้วตามมูลหนี้ที่มีการทำสัญญาค้ำประกันจำเลยที่ ๑
คงปรากฏเฉพาะการที่จำเลยที่ ๒ รับรู้ถึงการเข้าทำสัญญาค้ำประกันของ ส. เท่านั้น เมื่อจำเลย
ที่ ๒ ไม่ได้ให้สัตยาบันการก่อหนี้ตามสัญญาค้ำประกันที่คู่สมรสได้กระทำไป จำเลยที่ ๒
จึงไม่ต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมตามที่โจทก์กล่าวอ้าง ส่วนการที่จำเลยที่ ๒ มีฐานะเป็นทายาท
โดยธรรมของ ส. การที่ ส. ผู้ค้ำประกันถึงแก่ความตาย ภาระการค้ำประกันที่ ส. ผูกพันตนเพื่อ
ชำระหนี้เมื่อจำเลยที่ ๑ ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ยังไม่ระงับสิ้นไป และถึงแม้จำเลยที่ ๑ ทำสัญญา
ปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ. โดยผู้ค้ำประกันหรือทายาทของผู้ค้ำประกัน
ไม่ได้ร่วมลงชื่อในสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก็ตาม แต่การทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้
เป็นเพียงข้อตกลงผ่อนปรนในการชำระหนี้ไม่ใช่เป็นการแปลงหนี้ใหม่อันเป็นผลให้หนี้เดิมระงับ
สิ้นไปไม่ อีกทั้งตามสัญญาค้ำประกันไม่ให้ผู้ค้ำประกันยกเอาการที่เจ้าหนี้ผ่อนเวลาหรือให้
เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้เป็นเหตุปลดปล่อยความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกัน เมื่อยังมีภาระ
การค้ำประกันอยู่เช่นนี้ จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดในฐานะทายาทโดยธรรมของ ส. ผู้ค้ำประกัน
แต่จำเลยที่ ๒ คู่สมรสซึ่งให้ความยินยอมในการทำนิติกรรมไม่ต้องร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม
ในฐานะส่วนตัวแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๖๘/๒๕๖๒ สัญญาค้ำประกันที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และ ก.
ทำมิใช่นิติกรรมที่ต้องได้รับความยินยอมจากภริยา ประกอบกับหนังสือยินยอมระบุข้อความ
ว่ายินยอมให้ทำสัญญา/ข้อตกลงเกี่ยวกับการขอสินเชื่อ การค้ำประกัน การจำนอง การจำนำ
และ/หรือนิติกรรมใด ๆ ได้ทั้งสิ้น อันมีลักษณะเป็นการให้ความยินยอมไว้เป็นการทั่วไป
เป็นเพียงหนังสือแสดงว่าจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ รับรู้และไม่คัดค้านที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๓
และ ก. สามีก่อหนี้ขึ้นตามสัญญาค้ำประกัน มิใช่เป็นการให้สัตยาบันตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๐ (๔) จำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ในฐานะส่วนตัวจึงไม่ต้อง
ร่วมรับผิดชอบหนี้แก่โจทก์ตามฟ้อง

ตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นเพียงการผ่อนปรนเงื่อนไขในการชำระหนี้ที่
โจทก์ให้โอกาสแก่บริษัท ข. ซึ่งเป็นลูกหนี้ ไม่ได้เป็นการทำหนี้มีเงื่อนไขให้กลายเป็นหนี้ปราศจาก
เงื่อนไข เพิ่มเติมเงื่อนไขเข้าไปในหนี้อันปราศจากเงื่อนไขหรือเปลี่ยนเงื่อนไข ไม่ถือว่าเป็น
การเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ หรือมีการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่ง

และพาณิชย์ มาตรา ๓๔๙ และมาตรา ๓๕๐ เพราะกฎหมายนี้ยังคงเดิม ทั้ง ต. ร. และ ส. ก็เป็นผู้ค้าประกันในมูลหนี้เดิม จึงมิใช่เป็นการแปลงหนี้ใหม่อันจะทำให้หนี้เดิมระงับ

คำถาม ผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตรผู้เยาว์ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับฝ่ายผู้ทำละเมิดที่สถานีตำรวจ สัญญาประนีประนอมยอมความมีผลผูกพันผู้เยาว์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๗๔/๒๕๖๒

รายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีมีข้อความว่า พ. ซึ่งเป็นภริยาจำเลยตกลงมอบเงินให้ บ. ซึ่งเป็นภริยาผู้ตาย จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ภริยาผู้ตายได้รับเงินแล้วรับว่ามีความพอใจจะไม่ติดใจฟ้องร้องเอาความกับผู้ใดอีกทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา มีลักษณะเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ แม้ บ. ภริยาผู้ตายเป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของโจทก์ร่วมทั้งสองซึ่งสามารถทำนิติกรรมแทนโจทก์ร่วมทั้งสองซึ่งเป็นผู้เยาว์ได้ก็ตาม แต่การที่มารดาของโจทก์ร่วมทั้งสองทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับ พ. ภริยาจำเลยที่สถานีตำรวจตามรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีอื่นจะทำให้สัญญาประนีประนอมยอมความผูกพันโจทก์ร่วมทั้งสองได้นั้น บ. จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลเสียก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๗๔ (๑๒) เมื่อ บ. ในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมของโจทก์ร่วมทั้งสองทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล สัญญาประนีประนอมยอมความไม่มีผลผูกพันโจทก์ร่วมทั้งสอง โจทก์ร่วมทั้งสองมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยซึ่งทำละเมิดให้บิดาถึงแก่ความตายได้

คำถาม ผู้มีชื่อรับทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมซึ่งมีฐานะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้ามรดกด้วย ลงชื่อเป็นพยานในพินัยกรรม จะมีผลต่อพินัยกรรมหรือไม่ และจะมีสิทธิได้รับมรดกตามพินัยกรรมหรือไม่อย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๒๖/๒๕๖๒

จำเลยที่ ๒ ผู้มีชื่อรับทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมลงชื่อเป็นพยานในพินัยกรรมเป็นพินัยกรรมที่สร้างขึ้นขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕๓ วรรคหนึ่ง มีผล

ทำให้ข้อกำหนดในพินัยกรรมที่ ถ. ยกที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๑๐ ไร่ ให้แก่จำเลยที่ ๒ เป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๐๕ จำเลยที่ ๒ ในฐานะทายาท ผู้รับพินัยกรรมไม่มีสิทธิในที่ดินพิพาท มีผลให้ที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินนอกพินัยกรรม ที่ตกแก่ทายาทโดยธรรมของ ถ. เจ้ามรดก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๖๙๙

แม้ข้อกำหนดในพินัยกรรมที่ระบุให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นพยานในพินัยกรรมเป็นผู้มีชื่อ รับทรัพย์สินมรดกตามพินัยกรรมตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๐๕ จำเลยที่ ๒ ยังมีฐานะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย ของ ถ. เจ้ามรดกอีกสถานะหนึ่งเหมือนเช่นโจทก์ทั้งสอง จำเลยที่ ๒ จึงเป็นทายาทโดยธรรม ของ ถ. ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒ เสียสิทธิในฐานะทายาทโดยธรรมตามกฎหมายโจทก์ทั้งสอง จะอ้างสิทธิติดตามเอาคืนซึ่งที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินมรดกจากจำเลยที่ ๒ ผู้เป็นทายาทที่มี สิทธิในทรัพย์สินมรดกอีกคนหนึ่งไม่ได้ เพราะจำเลยที่ ๒ ไม่ใช่บุคคลภายนอกที่โจทก์ทั้งสองจะอ้าง สิทธิติดตามเอาคืนได้เสมอโดยไม่มีอายุความฟ้องร้อง

โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้จำเลยทั้งสามไปดำเนินการจดทะเบียนเพิกถอนนิติกรรมการโอน สิทธิครอบครองที่ดิน (น.ส.๓) ให้กลับมาเป็นทรัพย์สินมรดกของ ถ. โดยอ้างความเป็นทายาท ที่มีสิทธิในทรัพย์สินพิพาทและได้รับความเสียหายเพราะไม่ได้รับส่วนแบ่งในทรัพย์สินมรดกตามสิทธิ ที่โจทก์ทั้งสองและทายาทอื่นพึงได้รับตามกฎหมาย ดังนี้เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องให้ที่ดินพิพาท กลับมาเป็นทรัพย์สินมรดกของ ถ. เพื่อแบ่งปันแก่ทายาทตามสิทธิ เมื่อโจทก์ทั้งสอง และจำเลยที่ ๒ ต่างเป็นทายาทที่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดก ฟ้องของโจทก์ทั้งสองจึงเป็น คดีมรดก จำเลยที่ ๒ มีสิทธิยกอายุความมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ ขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ทั้งสองได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ